

Тетяна Пашенко,
науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інституту ПТО НАПН України,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

ВПРОВАДЖЕННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Одним із пріоритетних завдань Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 рр. є вирішення питання підвищення рівня якості професійної підготовки робітників. Сьогодні для забезпечення формування компетентної особистості, яка здатна до постійної самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення науковий пошук учених спрямований на створення і застосування методичних інновацій пов'язаних з використанням активних, або як їх ще називають інтерактивних, методів навчання.

В результаті виконання підтеми дослідження «Методичні засади використання кейс технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників будівельної галузі» було визначено основну мету навчання з застосуванням кейс-технології, яка виявляється у формуванні в межах загальної діяльності учня професійно-технічного навчального закладу його цілісної, внутрішньо вмотивованої професійної діяльності як майбутнього фахівця.

Встановлено, що створенню такого середовища, в якому стає можливим вироблення кожним учнем на рівні розвитку його інтелектуальних і інших здібностей певних компетенцій, формування особистісних якостей, вироблення умінь розробляти багатоваріантні підходи до реалізації плану дії, формування вмій самостійно приймати рішення в нестандартних умовах, формування навичок та прийомів всебічного аналізу ситуацій, прогнозування способів розвитку ситуацій тощо і сприяє технологія «кейс».

Кейс-технології (метод аналізу ситуацій (case study)) посідають, в останній час, значне місце поруч з тренінгами, діловими та рольовими іграми, навчальними груповими дискусіями, мозковим штурмом тощо. Характерною особливістю кейс - метода є створення проблемної ситуації з реального життя.

Перш ніж впроваджувати цю технологію в процес навчання нами була проведена велика попередня робота з вивчення сутності цієї технології, досвіду роботи інших освітніх установ з цього питання, можливості використання технології в залежності від особливостей дисциплін, які викладаються у ПТНЗ. Результатом цієї роботи можна вважати розроблені методичні підходи до практичної реалізації кейс-технології навчання, які і будуть представлені нижче.

Використання цієї педагогічної технології надає можливість розвивати інтелектуальні навички майбутніх кваліфікованих робітників, які будуть їм потрібні в подальшому навчанні і в професійній діяльності, сприяє досягненню успіхів у формуванні їхньої технологічної культури.

Кейс-технологія одночасно відображає і практичну проблему, й актуалізує певний комплекс знань, необхідний для вирішення цієї проблеми, а також вдало суміщає навчальну, аналітичну і виховну діяльність. Метод надає можливість розвинути в майбутніх кваліфікованих робітників самостійне мислення, вміння глибше зрозуміти тему, уявлення, мислення та дискусію, аналітичне стратегічне мислення, вміння вирішувати проблеми і робити раціональні висновки, комунікаційні навички. Кейс-метод дає змогу навчитися поєднувати теоретичні знання з реаліями життя, перетворювати абстрактні знання у цінності і вміння.

У результаті застосування кейс-методу, найголовнішою навичкою, яку здобуває учень професійно-технічного закладу (ПТНЗ) під час навчання, це – вміння під професійним кутом зору сприймати будь-яку інформацію, самостійно аналізувати, приймати рішення, оцінюючи його можливі наслідки, визначати оптимальні шляхи його реалізації.

Використання кейс-методу повинно мати обґрунтування з методичної, інформаційної, організаційної, педагогічної і психологічної точок зору, а також забезпечення на рівні планування його кожним викладачем і на рівні навчального процесу.

За 2013-2015 роки в ході експериментальної роботи було проаналізовано реальний стан використання кейс-технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників будівельної галузі. Аналіз основних причин переважно незадовільного стану використання кейс-технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників будівельної галузі дозволив нам обґрунтувати детермінованість ціннісних професійних орієнтирів педагогічних працівників, психологічного настрою на досягнення професійного успіху та прагнення до розвитку особистісної економічної культури такими факторами, як висока вмотивованість вибору професії, емоційно-позитивний характер навчальної та професійної діяльності, перспективна рефлексивно-оцінна діяльність, задоволення економічних потреб особистості.

Практична реалізація розроблених науково-методичних матеріалів сприяла підвищенню наукового та методичного потенціалу педагогів професійного навчання, розширенню навчально-методичного забезпечення навчально-виробничого процесу, розвитку професійних інтересів учнівської молоді, підвищення рівня професійної компетентності, якості їх підготовки до професійної самореалізації.

Результати експериментальної роботи підтверджують висновок про те, що підвищенню якості професійної освіти учнів професійно-технічних навчальних закладів сприяє застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій, розроблених з урахуванням цілей та завдань компетентнісної освіти та оптимізованих системою критеріїв і показників оцінювання їх ефективності на етапах проектування, функціонування та діагностування.

Враховуючи нинішній стан професійного навчання кваліфікованих робітників в умовах сучасних ПТНЗ першочерговим завданням є розробка на державному рівні комплексу заходів, спрямованих на формування системи науково-методичного забезпечення професійного навчання кваліфікованих робітників, визначивши пріоритетними напрямками:

- розробка нового покоління навчальних планів і програм, зміст яких має відображати вимоги державних стандартів професійно-технічної освіти до рівня загальноосвітньої, технічної, професійної підготовки робітника; вимоги роботодавця до професійно-важливих якостей та професійної мобільності робітника з урахуванням постійних змін в технологіях, обладнанні, матеріалах виробництва та потреб особистості у неперервному професійному розвитку впродовж трудової діяльності та соціальній захищеності;
- розробка зорієнтованих на індивідуалізацію навчання технологій, форм і методів навчання;
- розробка критеріїв і показників оцінювання знань і умінь слухачів, основних засобів навчання;
- розробка програм розвитку методичної компетентності педагогів професійного навчання;
- організація та нормативно-правове і методичне забезпечення профільного навчання учнів школи на базі ПТНЗ.